

Respect!

Activiteiten die kinderen doen nadenken over respect

© Fabien van der Ham | www.filosovaardig.nl

Elk jaar is in november de week van het respect. De organisatie Respect Education Foundation wil dat dan zo veel mogelijk scholen aandacht besteden aan respect. Maar wat is respect eigenlijk? Het is een moeilijk definieerbaar begrip. En ook al lukt het je om aan kinderen uit te leggen wat het is, dan kun je hen daarmee nog niet dwingen ook daadwerkelijk respect voor een ander te hebben.

Hoe leer je het dan aan kinderen?

“Moraliteit in de echte wereld moet spontaan, niet-zelfbewust, automatisch en warm zijn. Een rationele conclusie trekken over de juiste handelwijze en vervolgens je lichaam proberen te dwingen daarin mee te gaan, werkt gewoon niet”, stelt Edward Slingerland in het boek ‘Proberen niet te proberen’ (over waarom alles beter gaat als je het niet graag wilt). Moraliteit moet uit je onbewuste komen. Dat onbewuste kun je trainen, bijvoorbeeld door veel te lezen over mensen die het goede doen, veel anderen te zien die het goede doen maar ook door ervaringen op te doen. En die ervaringen kun je ook door te spelen opdoen; met behulp van drama oefeningen. Een paar tips...

Rollenspel: respectloos

Laat de kinderen voorbeelden bedenken van situaties waarin respect ontbreekt. Denk aan het uitschelden van de scheidsrechter, afval naast de prullenbak gooien, spullen van een ander stuk maken en iemand niet aankijken. Schrijf de voorbeelden op briefjes en doe deze in een grabbelbakje. Kies vervolgens steeds twee spelers uit die een situatie uit de grabbelton trekken en deze met een rollenspel gaan naspelen.

Robert en Janine trekken bijvoorbeeld het briefje ‘iemand niet aankijken’. Ze overleggen even kort hoe ze dit willen uitspelen. Bijvoorbeeld door Robert te laten vertellen over een voetbalwedstrijd terwijl Janine overal naartoe kijkt behalve naar Robert. Vervolgens mag Robert vertellen hoe hij dat ervaarde. Bespreek met de klas waarom het gedrag van Janine

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

respectloos was. Daarna zijn twee andere kinderen aan de beurt. Je kan elke dag één rollenspel doen of een paar achter elkaar.

Rollenspel: nee zeggen

Behalve respect geven moet je ook leren respect te vragen door goed je grenzen aan te geven. Een ander heeft nu eenmaal niet altijd door dat hij over een grens gaat. Dat betekent dat je nee moet kunnen zeggen, uiteraard op een respectvolle manier. Oefen dit ook met rollenspellen. Bijvoorbeeld:

- Je bent met iets aan het spelen en iemand pakt het af. Hoe kom je voor jezelf op?
- Je bent met zijn tweeën maar er is maar één koekje. Jij wilt het delen maar de ander pakt het al. Hoe los je dit op?

Bedenk een aantal scenario's, het liefst samen met de kinderen, en laat ze uitspelen.

Stop! Dit is mijn persoonlijke ruimte!

Laat de kinderen in twee rijen tegenover elkaar staan met ongeveer twee meter tussen de twee rijen in. Vervolgens moet elke rij om de beurt een stapje naar voren zetten. De kinderen die tegenover elkaar staan, komen dus steeds dichterbij elkaar te staan.

Vraag: Vanaf welke afstand voelt het niet meer prettig? Hoe komt dat? Heb je dat gevoel bij iedereen?

Vertel over de persoonlijke ruimte, dat is de afstand die je graag tussen jezelf en de ander bewaart. Deze verschilt per situatie.

- De intieme zone (0-45 cm)
- De persoonlijke zone (45-120 cm)
- De sociale zone (120-360 cm)
- De publieke zone (360-750 cm of meer)

Vraag de kinderen: Heeft deze persoonlijke ruimte met respect te maken? Hoe dan? Hoe voelt het als een ander deze grens overschrijdt? Wat doe je dan?

(Op internet kun je hier meer over lezen: [//www.lichaamstaal.nl/afstand.html](http://www.lichaamstaal.nl/afstand.html))

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads

Mindfulness: Het gouden ei

Behalve een fysieke heeft iedereen ook een psychische persoonlijke ruimte. Je wil niet alles met de ander delen. De mindfulness oefening 'Het gouden ei' kan kinderen helpen om hun grenzen te bewaken. Je vertelt hiervoor de kinderen het volgende:

Doe je ogen dicht. Stel je voor dat je in een gouden ei zit. Neem hiervoor een lekker ruim ei op een fijne afstand van je lichaam. Bedenk hoe dik de schil moet zijn. Misschien wil je hem iets dunner of doorzichtiger maken. Of juist dikker en steviger. Bedenk hoe het ei helemaal om je heen zit, links, rechts, voor, achter, boven en onder je. Houd dit beeld een minuut vast. Vanaf nu kan Het gouden ei je beschermen. Zodra je in een situatie bent, waarbij je het gevoel hebt dat de ander je persoonlijke ruimte niet respecteert, denk je terug aan je gouden ei. Tot zover, en niet verder. Vaak zal de ander dat voelen, zonder dat je iets zegt.

NB Deze ideeën zijn eerder verschenen in het Praxis Bulletin.

Vraag het gratis
kennismakingspakket
filosoferen met kinderen aan op
www.filosovaardig.nl/downloads